

CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIILOR DE
PENSIONARI ȘI AL PERSOANELOR VÂRSTNICE

Pensiile speciale în România și în alte țări europene

Șerban-Mihai MITREA

FEBRUARIE, 2026

Cuprins

Introducere	2
Capitolul 1: Contextul demografic și socio-economic actual	4
Capitolul 2: Cum sunt definite pensiile speciale și care este rolul lor în societatea românească actuală?	9
Capitolul 3: Pensiile speciale în alte state europene	17
Capitolul 4: Concluzii și propuneri	22
Bibliografie	25

Introducere

În prezent, România se confruntă cu un deficit economic substanțial, fapt ce a generat necesitatea reconfigurării principalelor structuri socio-economice. Adaptarea sistemului de pensii, precum și creșterea taxelor și impozitelor constituie câteva mijloace prin care statul încearcă să diminueze acest deficit.

Standardele de viață din ultimul deceniu, redefinite de progresul tehnologic puternic, în special, în sfera medicală (prin introducerea biotehnologiilor și a inteligenței artificiale) echivalează cu o creștere a speranței medii de viață și, implicit, o îmbătrânire demografică a populației. Acest fenomen social poate destabiliza structura și modul de funcționare al societăților, în special, a celor în care există o migrație a populației active, cum este cazul României. La toate aceste probleme se adaugă și scăderea natalității, tendință demografică puternic influențată de estomparea valorilor tradiționale și sporirea influenței celor individualiste, orientate către capital, avansarea în ierarhia profesională și crearea unei vieți sociale independente, valori specifice societății moderne. Astfel, una dintre principalele probleme emergente o constituie creșterea progresivă a discrepanței numerice dintre segmentul contribuabil și cel al pensionarilor. Acest clivaj demografic conduce treptat la o diminuare a încrederii generale în sustenabilitatea sistemului de pensii, lucru ce poate amplifica migrația segmentului tânăr-adult, adâncind și mai mult discrepanța.

Studiul de față are ca scop conturarea unei imagini cât mai veridice a rolului pe care îl joacă în momentul de față pensiile speciale pentru persoanele vârstnice din România în contextul socio-economic și demografic actual. În acest sens, studiul va cuprinde o analiză a situației socio-demografice actuale, precum și o scurtă radiografie a situației pensiilor speciale (de serviciu) în România și statele membre UE pentru a surprinde modul de gestionare și distribuire a resurselor financiare în cadrul societății în ansamblu și a înțelege

ulterior efectele sociale și economice asupra segmentului vârstnic. Analiza datelor cu privire la contextul socio-demografic actual, precum și cu privire la tendințele sociale actuale (migrația) sunt vitale pentru înțelegerea exhaustivă a impactului pensiilor speciale asupra persoanelor vârstnice.

Analiza cantitativă a datelor statistice, provenite din surse oficiale (INS, Eurostat, CNPP și rapoartele Comisiei Europene), urmată de modul de interpretare a acestora pe temele abordate, va constitui focusul principal al studiului. În continuare, în primul capitol, vor fi expuse pe larg consecințele schimbărilor demografice și economice cu care se confruntă societatea românească în ultima perioadă, acestea influențând indirect percepția pensionarilor asupra pensiilor speciale.

Capitolul 1: Contextul demografic și socio-economic actual

Recalibrarea sistemului public de pensii constituie o soluție firească prin care aparatul statal se adaptează la schimbările de natură socială, economică și politică la nivel global. Progresul tehnologic accelerat din sfera biologiei și medicinei, precum și transformarea culturii, prin redefinirea valorilor și a normelor sociale privind procrearea și modul de funcționare a instituției familiei, ce favorizează existența și perpetuarea unei natalități din ce în ce mai scăzute, ambele constituie factori de influență asupra modului în care sistemul de pensii își îndeplinește funcția.

Cu scopul înțelegerii holistice a felului în care sistemul public de pensii ar trebui restructurat, astfel încât să-și îndeplinească funcția de bază și să nu creeze inechități sociale și economice între categoriile de populație, este importantă înțelegerea contextului social și economic în care se poziționează societatea, împreună cu organele și instituțiile sale administrative.

Pentru a stabili impactul pensiilor speciale asupra sistemului public de pensii, respectiv asupra pensionarilor, precum și dacă acestea creează inechități, trebuie identificată atât starea generală a actualului sistem public de pensii, cât și situația socio-economică actuală a României.

Așa cum a fost evocat anterior, una dintre principalele cauze ale incapacității de funcționare a sistemului public de pensii este îmbătrânirea populației. Înmulțindu-se numărul pensionarilor, devine din ce în ce mai dificil ca bugetul să fie susținut de segmentul activ contribuabil, sistemul public de pensii riscând să colapseze în lipsa unor măsuri și directive politice cu impact direct asupra sa.

Întrucât sistemul public de pensii se află în strânsă legătură cu piața muncii, forța de muncă, reprezentată de segmentul tânăr-adult, deține o pondere semnificativă în dezechilibrarea raportului. Tot mai mulți tineri aleg să-și

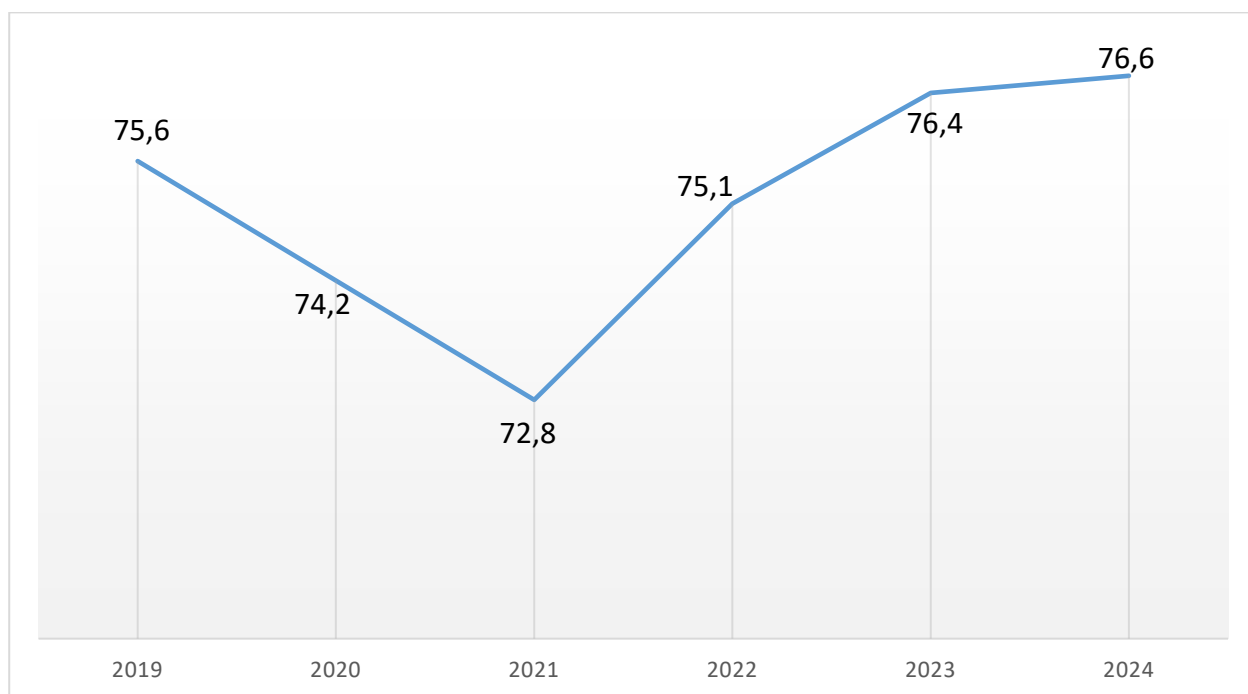
desfășoare activitatea profesională sau să muncească peste graniță, din pricina condițiilor socio-economice precare din țara de proveniență. Exodul masiv cu care se confruntă România în ultimii ani amplifică și mai tare această tendință socială, constituindu-se drept un model de practică. Alături de valorile ce pun în centrul atenției capitalul și binele personal, valori specifice societăților moderne, acest model de practică acționează prin influență socială asupra maselor de tineri aflați în situația de a putea alege dintr-o gamă de opțiuni ce cuprinde și posibilitatea profesării/prestării de servicii în afara țării. De asemenea, datorită creării unor comunități de români tot mai mari în străinătate (diaspora) pentru cei care pleacă poate fi din ce în ce mai ușor să se integreze. Există, prin urmare, o multitudine de factori sociali, economici și politici care facilitează această migrație, fiind tot mai dificil de susținut un sistem care funcționează pe principiul „pay-as-you-go”.

O altă problemă cu care se confruntă statul român și care interferează cu dezechilibrul raportului dintre segmentul activ și cel inactiv, o reprezintă scăderea natalității. Aceasta poate fi pusă atât pe seama valorilor „anti-nataliste” prezente în cultura modernă, cât și pe seama condițiilor socio-economice precare cu care se confruntă societatea românească în prezent (inflație, măsuri de austeritate cu impact asupra veniturilor cetățenilor, oportunități de muncă restrânse în comparație cu alte state membre UE etc.).

Potrivit datelor din fig. nr. 1, începând cu anul 2021, când s-a înregistrat cea mai mică valoare a speranței medii de viață din ultimii ani (72,8 ani), din cauza pandemiei de Covid-19, valorile anuale au suferit creșteri semnificative, astfel încât în anul 2024 speranța medie de viață a ajuns la 76,6 ani. Acest fapt se datorează, în principal, îmbunătățirii condițiilor de viață ca urmare a dezvoltării tehnologice și economice. Medicina reușește să identifice și să trateze din ce în ce mai eficient afecțiunile biologice, în timp ce infrastructura medicală se dezvoltă progresiv, satisfăcând din ce în ce mai bine nevoile persoanelor vârstnice. Așadar, speranța medie de viață înregistrează de câțiva ani o creștere

semnificativă, urmând să se stabilizeze în viitor, până atunci, însă, fiind nevoie ca structurile sociale, economice și politice să se recalibreze, pentru a nu exista un colaps al sistemului de pensii și multe alte probleme sociale și economice pentru populația vârstnică.

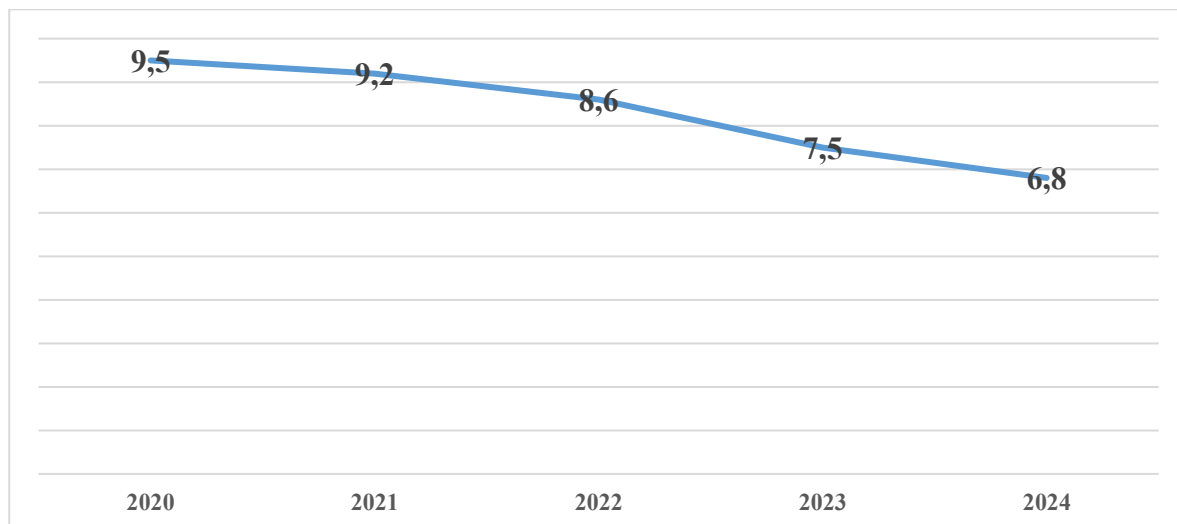
Fig. nr. 1. Speranța medie de viață în România (2019-2024)

Sursa: prelucrare date CNOOPV după datele Eurostat privind Speranța medie de viață 2019-2024

În ultimii 5 ani, rata natalității a scăzut de la 9,5, în anul 2020, la 6,8 în anul 2025 (Fig. nr. 1). În paralel cu îmbătrânirea demografică și migrația în masă a populației active, această scădere a ratei natalității dezechilibrează și mai mult raportul dintre contribuabili și pensionari din sistemul public de pensii, prognozându-se o forță de muncă tot mai redusă în anii următori. Această schimbare demografică poate fi pusă pe seama transformării valorilor în societate, de la valori centrate pe procreare și familie, la unele centrate pe acumularea de capital și construcția sinelui.

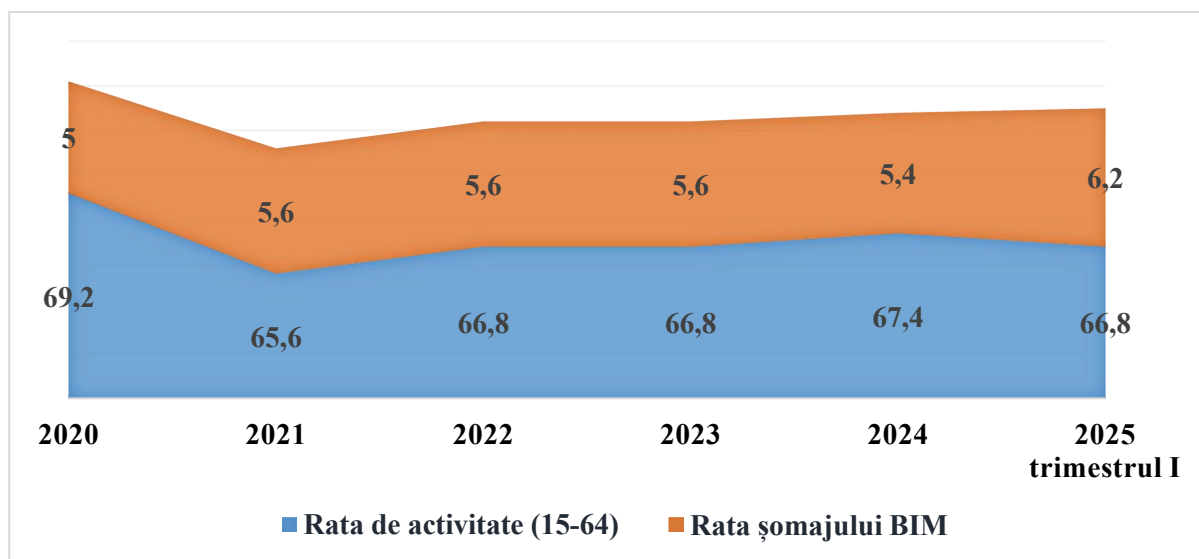
Fig. nr. 2. Natalitatea în România în ultimii 5 ani

Sursa: Preluare CNOPPV după datele TEMPO, – Rata de natalitate pe medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Conform fig. nr. 3, se poate observa o creștere progresivă a ratei șomajului, respectiv o scădere a ratei de activitate. Dacă în anul 2020, rata de activitate la nivelul țării era de 69,2, în trimestrul 1 al anului 2025 aceasta a ajuns la 66,8, reflectând o ușoară scădere a forței de muncă, acesta fiind cauzată atât de natalitatea din ce în ce mai scăzută, cât și de migrația populației active.

Fig. nr. 3. Rata de activitate și cea a șomajului în perioada 2020-2025 în România

Sursa: Preluare CNOPPV după datele TEMPO Insse, Participarea populației la forța de muncă, pe sexe și medii de rezidență

Cu toate că pensiile speciale (de serviciu) nu sunt finanțate exclusiv din contribuții, fenomenele socio-economice analizate anterior contribuie indirect la creșterea presiunii asupra bugetului de stat - sursă a finanțării pensiilor speciale. Toți acești factori de influență asupra sistemului de pensii afectează implicit și modul în care sunt privite pensiile speciale. Într-un context în care sistemul riscă să devină incapabil să-și îndeplinească funcția de bază, și anume să asigure veniturile pensionarilor (preponderent persoane vârstnice), resursele fiind limitate, atunci anumite segmente/categorii (cum sunt pensiile speciale) ar trebui chestionate, astfel încât să se determine precis utilitatea acestora în cadrul ansamblului, și nu separat. În situația de față, percepția socială generală asupra echității (exprimate în cadrul legii pensiilor sub forma unui principiu normativ) poate duce la tensiuni și conflicte perfect justificate din partea pensionarilor.

Pentru a se vedea efectul pe care pensiile speciale îl au asupra sistemului public de pensii, respectiv a pensionarilor, este necesară, așadar, identificarea și studierea contextului social, demografic și politic, precum și a dezechilibrului actual dintre segmentul activ și inactiv din cadrul sistemului public de pensii. Întrucât calitatea vieții persoanelor vârstnice nu depinde de cauze separate, acestea aflându-se într-o relație de interdependență, este importantă cuantificarea ponderii acestora și înțelegerea modului în care acestea interacționează. Mai departe, în următorul capitol, va fi expus pe larg fenomenul pensiilor speciale, incluzând istoricul și aspectele normative ale acestora în cadrul statului.

Capitolul 2: Cum sunt definite pensiile speciale și care este rolul lor în societatea românească actuală?

Istoria societății românești reflectă experiențe multiple ale sistemelor de pensii, cu precădere, în secolele 19 și 20, acestea diferențiindu-se după o serie de elemente precum: definirea drepturilor de pensie, constituirea resurselor, organizarea și managementul sistemului, cuantumul pensiilor etc.¹ Pensiile speciale sunt, așadar, beneficii financiare dependente de contextul societății în cadrul căroră există, neavând un caracter autonom. Prin urmare, dintr-o perspectivă utilitaristă asupra situației socio-economice a pensionarilor (persoanele vârstnice constituind segmentul majoritar al acestei categorii) din România, există posibilitatea/riscul ca acestea să perturbe veniturile asigurate prin Pilonul I, și implicit condițiile de viață, ale persoanelor vârstnice.

Pentru o înțelegere holistică a fenomenului este necesară, nu doar analiza contextului social sau economic, ci și definirea și clasificarea pensiilor speciale.

Rolul pensiilor speciale este acela de a acorda acelor categorii profesionale care presupun un grad mare de expunere la pericole, la uzură fizică și riscuri, obligații și interdicții, ca o formă ulterioară de compensație, fiind, de asemenea, foarte dificil ca persoanele ce activează în astfel de profesii să iasă la pensie la limita de vârstă.²

Ca un sistem să fie considerat pensie specială dacă îndeplinește simultan următoarele condiții:

1. pensia este alocată potrivit activității ocupaționale și a unui statut special;
2. finanțată public;

¹ Mărginean 2007, p. 321 apud. Macarie Felicia & Someșan (Vîtcă), 2018, Pensiile Speciale în România – De la necesitate la abuz, Revista Transilvană de Științe Administrative 2 (43), p. 55. Disponibil la adresa: <https://rtsa.ro/rtsa/index.php/rtsa/article/view/573>. Accesat la data: 09/12/2025.

² Ibidem.

3. apreciată ca fiind mai avantajoasă decât sistemul public de pensii³.

Avantajele pensiilor speciale includ unul sau mai mulți dintre următorii factori:

- perioada de contributivitate cea mai favorabilă;
- beneficii de pensie mai mari, fie prin câștiguri definite mai favorabil, fie prin rata de acumulare efectivă mai mare sau a unui echivalent;
- regulă de indexare mai favorabilă;
- vârstă mai mică de pensionare;
- finanțe de stat mai mari;
- alte beneficii comparativ cu sistemul principal, precum compensațiile pentru riscuri de sănătate, transport public gratuit, scutiri de impozite și obligația angajatorului de a contribui la un pilon de pensii⁴.

La nivelul UE, pensiile speciale pot fi împărțite în 3 categorii:

1. **Condiții dificile:** condiții dificile, riscante, periculoase sau nesănătoase (minerii, fierarii, lucrătorii maritimi, pescari, lucrători artistici);
2. **Forțe de securitate și defensivă și anumite profesii civile cu condiții medicale speciale** verificate, care asigură securitatea și siguranța oamenilor și sunt nevoiți, prin urmare, să-și păstreze adecvată condiția fizică (militari, polițiști, securitate națională și informații, pompieri, salvatori, lucrători de ordine publică, poliția feroviară, vameși, piloți și controlori de trafic aerian);
3. **Alte pensii speciale** dintre care:

3.1. Anumiți indivizi liber profesioniști fără contribuții acumulate în industrie, comerț și agricultură (nu este cazul pentru România);

³ Per Eckefeldt; Anda Pătăraș. Special Pensions in the EU. *Discussion Paper 125*. European Union, aprilie, 2020, p. 5. Disponibilă la adresa: https://ec.europa.eu/info/publications/economic-and-financial-affairspublications_en.

Accesat la data: 12/12/2025.

⁴ Loc. cit.

3.2. Oameni cu merite speciale, victime și persoane deprivat (în România acestea pot beneficia de indemnizații);

3.3. Angajați la stat în funcții executive (Guvern) și legislative (Parlament);

3.4. Angajați la stat în ramura judiciară;

3.5. Categori atipice (clerici, alte condiții rar întâlnite)⁵.

Unele pensii speciale sunt merite, însă în cazul altora, partea de contributivitate este mai mică decât partea oferită de stat.

Dintre beneficiarii pensiilor de serviciu acordate în România se pot evoca: judecătorii, procurorii, magistrații, personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de lângă acestea, personalul de specialitate criminalistică, personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă, membrii corpului diplomatic și consular al României, funcționarii publici parlamentari din structurile de specialitate ale Parlamentului, auditorii Curții de Conturi a României etc.

Cu toate că numărul beneficiarilor de pensii speciale este net inferior celor care beneficiază de pensii publice, situația socio-economică actuală a României, precum și lipsa unei evaluări juste privind gradul de uzură și riscurile profesionale pentru alte profesii, se poate impune restrângerea categoriilor beneficiare și modificarea legislației aferente. De asemenea, acest tip de pensii nu dispune de o organizare sub forma unui sistem unitar, funcționând pe baza unor legi speciale.

Prin analiza literaturii de specialitate și a legislației specifice, specialiștii Macarie și Someșan au identificat, în lucrarea, lor câteva inechități generate de pensiile speciale cum ar fi:

- nu se respectă corespondența fundamentală dintre drepturi și obligații;
- sunt nesustenabile din punct de vedere financiar;

⁵ Ibidem, p. 6.

- media de vârstă la retragerea din activitate în cazul pensiilor militare este de 48-50 de ani, fiind persoane cu multă experiență profesională, încă utile societății;
- se stabilesc, în cote procentuale, raportat la ultimele venituri, ceea ce este discriminatoriu față de contribuabilii de rând și favorizant beneficiarului;
- se permite cumulul pensiei de stat obișnuite cu pensia specială, singura restricție impusă deocamdată fiind imposibilitatea cumulului a două pensii speciale (în condițiile în care o persoană a îndeplinit mai multe activități profesionale care beneficiază de pensie de serviciu);
- sfera pensiilor speciale se extinde în rândul beneficiarilor, pe lângă magistrați, parlamentari, personal navigant și aeronautic; s-au adăugat și alte categorii profesionale cum ar fi personalul auxiliar de specialitate al instanțelor, membrii Corpului diplomatic și consular, auditorii externi ai Curții de Conturi, până la personalul administrativ;
- inechitățile financiare creează diferențe (sociale) mari între pensionari;
- se induce o stare de frustrare și nesiguranță pentru cei care nu beneficiază de acestea (și care au lucrat în medii profesionale dure, cu riscuri mari).

Potrivit profesorului univ. dr. Ioan Mărginean, pensiile ocupaționale (speciale), plătite din sistemul public, împovărează finanțele statului în orice țară, cu atât mai mult atunci când nivelul de dezvoltare este modest, extinderea acestora creând obligații suplimentare.⁶ În condițiile unui deficit bugetar accentuat (de aprox. 102,5 mld de lei în primele 9 luni ale anului 2025) cu care se confruntă, în prezent, România, asigurarea plăților pensiilor speciale nu face altceva decât să amplifice inechitățile socio-economice deja existente, creând, totodată, un val de revoltă colectivă în fața unui sistem care nu alege să

⁶ Mărginean, I., op.cit.

gestioneze resursele economice în mod echitabil, printr-o distribuție uniformă în societate.

Una din principalele probleme în ceea ce privește pensiile speciale este aceea că cea mai mare parte dintre beneficiari fac parte din categoria celor cu un „statut special” (lucrătorii în diferitele ramuri guvernamentale - legislativ, executiv, judiciar), urmată fiind de „forțele de securitate și apărare” și abia la urmă de categoria celor care au lucrat în „condiții de muncă dificile”). Această situație atrage cu sine o atitudine de reactanță, în special, din partea pensionarilor cu venituri mici și medii care au lucrat perioade îndelungate de timp în condiții dificile de muncă, dar a căror profesie nu se încadrează legal în parametrii stabiliți de aparatul legislativ și executiv.

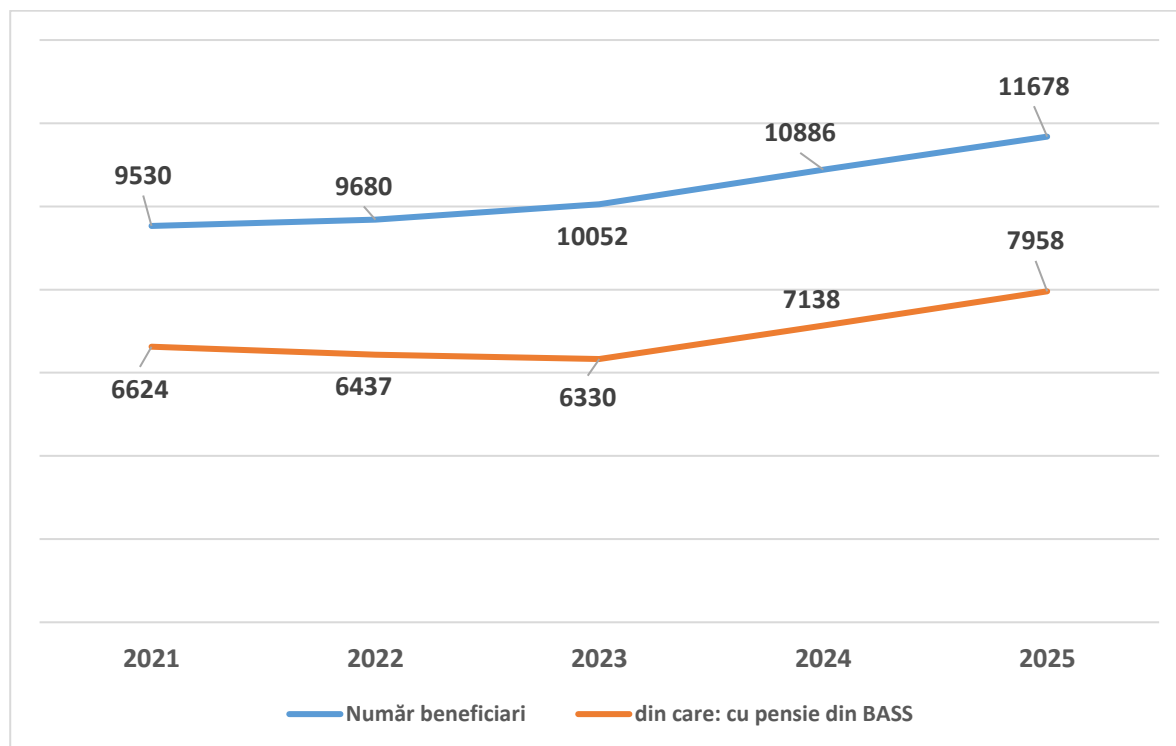
Dintre statele europene participante la studiu (EU-27), Cipru și Suedia sunt singurele state care nu dețin categoria pensiilor speciale⁷. În același timp, majoritatea statelor (peste 80% în momentul realizării studiului, în 2016) au început sau urmau să înceapă reforme în cadrul sistemului, în special, în sfera securității și apărării.

Întrucât acordarea pensiilor speciale are loc potrivit unor dispoziții legale speciale, numărul de beneficiari (atât cel total, cât și a celor cu pensie finanțată din BASS⁸) reprezintă cumulul celor 6 categorii distincte de beneficiari expuse de CNPP anual. Se poate observa, de-a lungul ultimilor 5 ani, o creștere a numărului total de beneficiari, atât a celor cu pensie finanțată din bugetul de stat, cât și a celor cu pensie finanțată din BASS a pensiilor speciale în România (Fig. nr. 4).

⁷Per Eckefeldt; Anda Pătăraș, op. cit., p. 10. Disponibilă adresa: https://ec.europa.eu/info/publications/economic-and-financial-affairs_publications_en. Accesat la data: 12/12/2025

⁸ BASS – Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat.

Fig. nr. 4. Numărul beneficiarilor de pensii de serviciu (speciale) din România în ultimii 5 ani

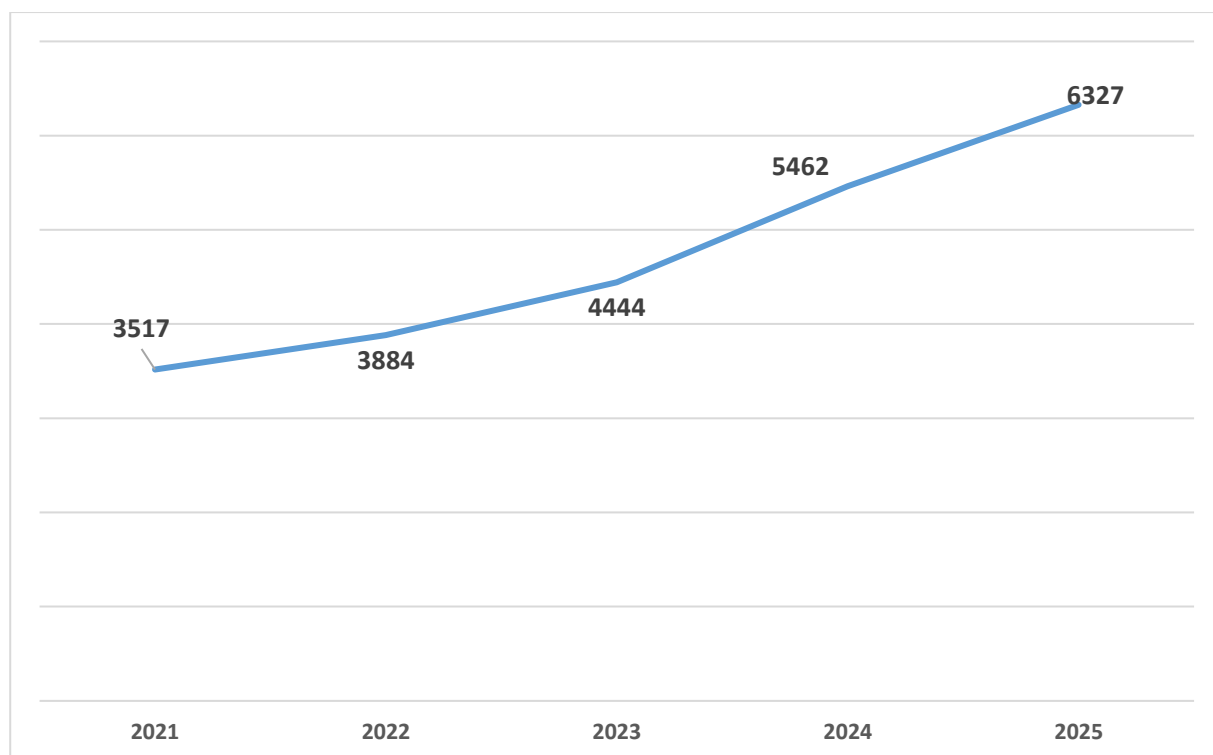

Sursa: Preluare CNOPPV după datele furnizate de CNPP

Cu toate că sursa de finanțare a pensiilor de serviciu provine atât din BASS, cât și din bugetul de stat, analiza datelor se va concentra pe cea dintâi, întrucât aceasta „diluează” funcția sistemului contributiv, generând sentimentul de inechitate economică în rândul populației vârstnice. Astfel, dacă în 2021 existau 6624 beneficiari, în anul 2025 numărul a ajuns la 7958, o creștere semnificativă debutând în anul 2023, la începutul căruia erau 6330 beneficiari. Întrucât pensia finanțată de BASS presupune existența aceluiași mecanism instituțional de distribuție a veniturilor, putem afirma faptul că cu cât numărul pensionarilor cu pensii din BASS crește, cu atât presiunea asupra sistemului de pensii crește și ea. Prin urmare, adiacent factorilor socio-demografici analizați în capitolul anterior, această creștere impune limite asupra pensiei asigurate segmentului larg de pensionari, statul fiind nevoit să subvenționeze acest sector bugetar (BASS).

Conform datelor din fig. nr. 5 (calculate prin media ponderată a cuantumurilor expuse de CNPP), se poate observa o creștere semnificativă a valorii pensiei de serviciu medii, suportate din BASS, în ultimii 5 ani, fapt ce sugerează un procent din ce în ce mai mare din fond alocat acestei categorii de pensionari.

Fig. nr 5. Evoluția pensiei medii de serviciu (din BASS) în România în ultimii 5 ani
- lei

Sursa: Preluare CNOPPV după datele furnizate de CNPP

Pe fondul dezvoltării progresive a problemelor socio-economice cu impact direct asupra sustenabilității sistemului, această creștere poate duce la apariția unor tensiuni între grupurile de pensionari. Sistemul ar trebui să se comporte ca un organism imparțial, care să distribuie în mod echitabil resursele financiare, și nu să negligeze o categorie în favoarea alteia, doar pe baza unui statut profesional sau a unor norme legale ce își pierd încetul cu încetul valoarea. Prin urmare, creșterea valorii pensiei speciale devine sinonimă cu creșterea privilegiilor unei categorii. De asemenea, conform datelor furnizate de CNPP, la

categoria „procurori/judecători”, partea finanțată din bugetul de stat este net superioară părții suportate de BASS. Spre exemplu, pentru anul 2025, partea suportată din BASS a fost de 7464 lei, în timp ce partea asigurată din bugetul de stat a fost 22100 lei. Acest lucru sugerează existența unor „privilegii economice” constituite pe bază de statut, în mod diferit față de situația pensionarilor obișnuiți ale căror venituri sunt asigurate strict pe bază de contributivitate. Se formează, așadar, o ierarhie simbolică și de putere în contradicție cu normele sociale, iar veniturile ulterioare pensionării sunt direct proporționale cu contribuțiile individuale dinaintea pensionării. Există, așadar, o discrepanță socio-economică puternică între segmentul pensionarilor care ies la pensie în mod obișnuit, anticipat sau la limita de vârstă și cei care beneficiază de privilegii materiale constituite pe baza unui statut profesional. Problema astfel generată devine una morală și etică. Astfel, ajungem să ne întrebăm dacă este corect ca în condițiile socio-demografice actuale o anumită grupă de pensionari să dezechilibreze și mai mult sistemul de pensii și, implicit, condiția financiară a majorității pensionarilor în schimbul unor privilegii financiare?

Capitolul 3: Pensii speciale în alte state europene

Cu toate că pensiile speciale constituie o normă de drept în majoritatea statelor europene, beneficiarii statului român dispun de o serie de prevederi legale aparte, ce le asigură beneficii superioare. Cu excepția Suediei, statele UE beneficiază de pensii speciale, însă fiecare funcționează potrivit propriului sistem, preconizându-se, totuși, o renunțare treptată la această formă de pensie din cauza scăderii numărului salariaților și a creșterii populației vârstnice la nivel mondial.

Mai departe, pentru a înțelege mai bine unde se poziționează România în contextul actual, analiza va cuprinde o serie de date cu privire la situația pensiilor speciale în celelalte state ale UE.

România deține în momentul de față cele mai multe categorii de pensii speciale, alături de Portugalia⁹. Deși nu sunt date conform cărora ar beneficia de pensii speciale, rapoartele Comisiei Europene arată că anumite categorii, precum armata și poliția, are astfel de beneficii în anumite state. Majoritatea statelor UE acordă această formă de remunerație profesiilor încadrate la munci grele sau care se desfășoară în condiții grele (mineri, marinari, pescari, cei care lucrează cu azbest sau chiar anumiți sportivi) în timp ce alte țări precum Polonia sau Belgia doresc eliminarea pensiilor speciale pentru piloți, iar Danemarca, Spania și Ungaria doresc eliminarea pensiilor speciale pentru militari.

De menționat este faptul că pensiile speciale pentru magistrați sau angajați în sistemul judiciar se aplică în mai bine de jumătate din statele europene, excepție în acest caz făcând Germania, Bulgaria, Cehia, Franța, Italia și Olanda.

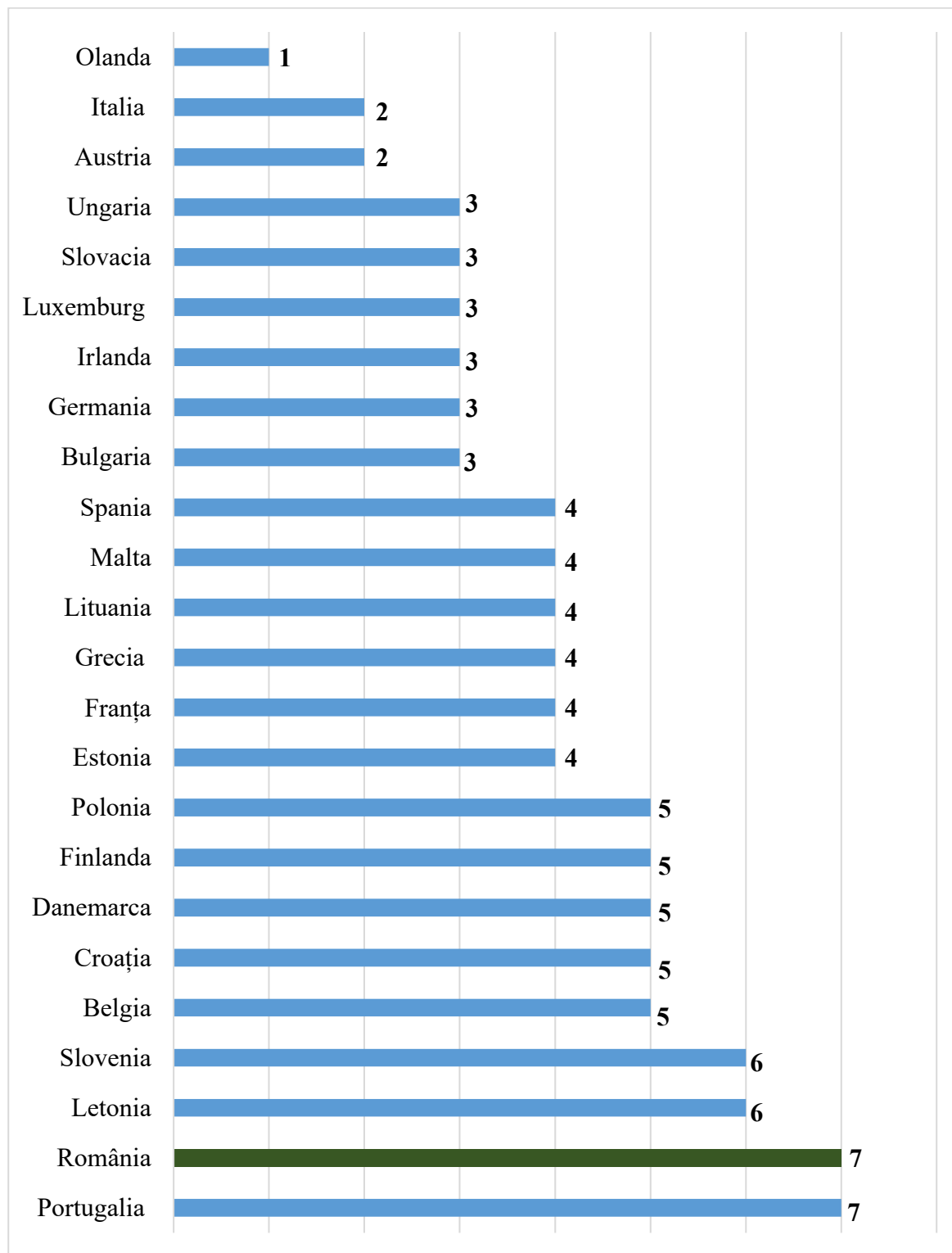
⁹ Dobreanu, Cristina. Ce europeni au pensii speciale și de ce România este un caz aparte? – *Panorama*, 14 septembrie 2021 (actualizat 30 mai 2023). Disponibil la adresa: <https://panorama.ro/ce-europeni-au-pensii-speciale-romania-caz-aparte/>. Accesat la data: 9/10/2025.

Cu toate că la nivelul cunoașterii comune profesiile cu un grad ridicat de dificultate sau membrii aparatului judiciar beneficiază de acest tip de venituri, în 20 din 27 de state UE, profesorii, medicii, funcționarii public sau angajații unor companii deținute de stat, precum și diferite categorii de angajați în sistemul public primesc o astfel de pensie.

Potrivit datelor din 2014 (Special Pensions in the EU), atât România (1,2% din PIB), cât și alte state europene cum ar fi Finlanda, Polonia (2,6% din PIB), Grecia (2,7% din PIB), Belgia, Luxemburg (2,1% din PIB), Spania (1,5%), Croația (1,6%), Danemarca (1,3%) sau Portugalia (1,6%) alocă peste 1% din PIB pentru pensiile de serviciu.

Analizând datele din fig. nr. 6, reprezentând situația statelor membre UE privind numărul categoriilor de beneficiari, putem observa că numărul cel mai mare de categorii de beneficiari este atins de România și Portugalia (7), urmate imediat de Letonia și Slovenia cu 6. La polul opus, se situează Olanda cu o singură categorie, urmată de Austria și Italia cu 2 categorii. Această situație reflectă atât valorile sau prejudecățile societăților, statutul anumitor profesii fiind prioritar, în timp ce statutul altora discreditar în cadrul ierarhiei simbolice (ex: dacă un stat valorizează sănătatea, profesiile din sfera medicală pot beneficia de pensii de serviciu), cât și tipul de gestionare instituțională, anumite profesii fiind în mod strategic „motivate” financiar de stat cu scopul obținerii unor beneficii materiale ulterioare.

Fig. nr. 6. Numărul de categorii de beneficiari de pensii de serviciu ale statelor UE

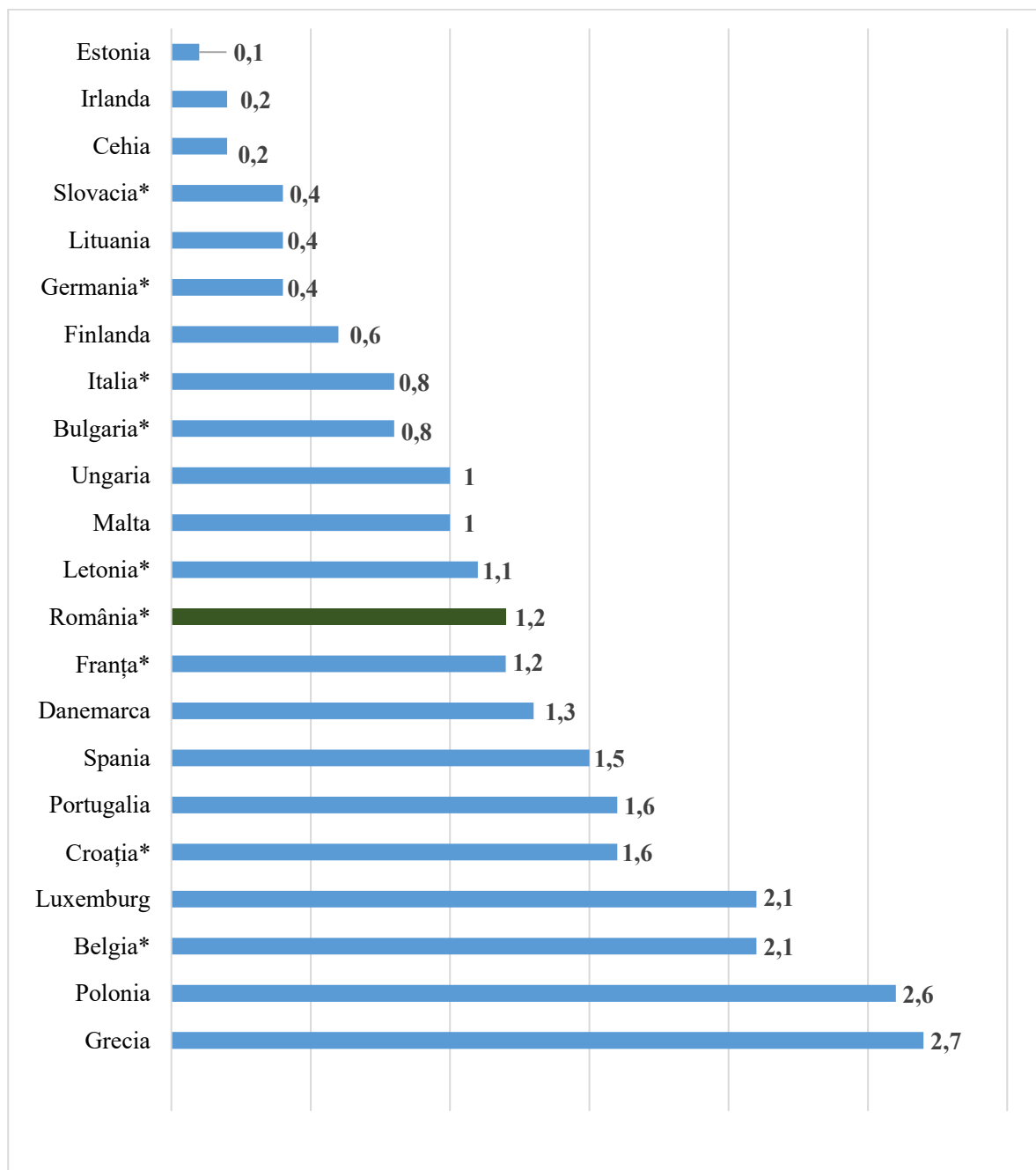

Sursa: Preluare CNOPPV după datele Comisiei Europene (Panorama)

*Suedia nu are nicio reformă de pensie specială. În Cehia, sunt în curs de dispariție.

Procentul din PIB alocat pensiilor de serviciu din fiecare stat UE reflectă modul de gestionare al statului cu privire la resursele financiare alocate sistemului de pensii (fig. nr. 7).

Fig. nr. 7. Procentul din PIB al pensiilor de serviciu din statele europene

Sursa: Preluare CNOPPV după datele Comisiei Europene (Panorama). Date aferente anilor 2016-2017

Cu cât există mai multe resurse alocate pensionarilor cu un statut special, cu atât există mai puține resurse financiare pentru pensiile acordate pe bază de contributivitate. În consecință, pensionarii cu pensie acordată exclusiv pe bază de contributivitate resimt o inechitate din ce în ce mai accentuată. Cazul României, care alocă la momentul respectiv 1,2% din PIB pensiilor de serviciu și care se confruntă în momentul actual cu un deficit bugetar major, este exponentul unei tensiuni intergeneraționale, cauzate de o distribuție neuniformă și inechitabilă a resurselor economice ale statului.

Din cauza situației socio-demografice și economice actuale, dar și a inechității generate de statutul de „privilegiați”, din ce în ce mai multe state urmează să renunțe treptat la această formă de venit. Danemarca dorește, de pildă, să renunțe la pensiile speciale pentru angajații la stat, Franța pentru anumiți profesori sau angajați în telecom, iar Croația dorește desființarea acestora pentru parlamentari, funcționari publici și pentru cadrele universitare¹⁰.

Există numeroase motive pentru renunțarea la pensiile speciale, însă decizia nu ține cont exclusiv de acestea, ci și de factorul politic, extrem de pregnant în această situație. Cu toate acestea, anumite măsuri trebuie luate, în semn de solidaritate socială față de pensionari, pentru echilibrarea sistemului de pensii și reducerea tensiunii intergeneraționale.

¹⁰Ibidem.

Capitolul 4: Concluzii și propuneri

Într-o societate profund amprentată de schimbările demografice și economice recente, cu ecou în viitorul apropiat, și care nu se poate sprijini pe un nivel stabil de resurse, anumite norme, cum este și cazul acordării unor beneficii economice financiare recurente unor categorii de lucrători exclusiv pe bază de statut, odată ce aceștia și-au încheiat activitatea profesională, fără să fi contribuit la sistemul public de pensii, ar trebui chestionate și reevaluate de către membrii aparatului politic. Întrucât societatea se află într-o perpetuă schimbare, iar când aceste schimbări perturbă ordinea socială, statul, prin insituțiile sale, ar trebui să fie vigilent și să înlocuiască, să elimine sau să adauge noi elemente cu rol de susținere, asigurând, în mod echitabil, progresul socio-economic al tuturor membrilor, indiferent de statut, etnie, vârstă, clasă socială etc.

Pensionarii se confruntă în momentul de față cu inechități socio-economice acute, generate de un sistem de pensii fragmentat. Atât îmbătrânirea populației, scăderea natalității și diminuarea forței de muncă contribuie activ la pierderea sustenabilității sistemului public de pensii. În paralel, anumite norme și legi, adânc înrădăcinate în conștiința colectivă a societății, acționează latent și subversiv, îngreunând și mai mult situația economică a pensionarilor.

Cu scopul reducerii diferențelor socio-economice dintre pensionari și a eliminării inechității sociale generate de acordarea privilegiilor financiare exclusiv pe bază de statut profesional, este necesar ca statul român să ia în considerare :

1. eliminarea anumitor categorii de pensionari care beneficiază de pensii de serviciu sau reducerea cuantumului pensiei pentru aceste categorii, astfel încât să fie eliminată inechitatea și tensiunile dintre grupuri;
2. creșterea vârstei de pensionare pentru anumite categorii, în funcție de o evaluare specializată.

Pensiile de serviciu au apărut într-un context demografic, social și cultural în care aceste „privilegii” au putut fi acceptate, negenerând un sentiment de inechitate suficient de puternic, dar care, în momentul de față, nu mai coincide cu normele și valorile societății actuale.

În acest sens s-a făcut deja primul pas în data de 18 februarie a.c., când Curtea Constituțională a României (CCR) a decis că Legea de reformare a pensiilor speciale ale magistraților este constituțională.

Până în momentul în care magistrații, conform prevederilor legii, se vor pensiona la 65 de ani (în 2042), va exista o perioadă de tranziție de 15 ani, din momentul implementării legii, magistrații putând să se pensioneze odată cu împlinirea vârstei de 49 de ani (vârsta de pensionare crescând cu un an).

Principalele prevederi ale legi care modifică pensiile magistraților sunt:

- pensia să fie egală cu 70% din ultimul salariu net;
- cuantumul pensiei va fi de 55% din baza de calcul, reprezentată de media indemnizațiilor brute din ultimele 60 de luni, dar nu mai mult de 70% din ultima indemnizație netă avută în activitate;
- în fiecare an, vârsta de pensionare va crește cu un an, până când, în 2042, procurorii și judecătorii vor ieși la pensie la 65 de ani;
- magistrații se vor putea pensiona anticipat în continuare, cu condiția să aibă o vechime de 35 de ani, dar dacă nu au împlinit încă 65 de ani se va aplica o penalizare anuală de 2%, până la împlinirea vârstei standard de pensionare din sistemul public.¹¹

După ce Curtea Constituțională a stabilit că Legea pensiilor magistraților nu încalcă legea fundamentală și poate fi implementată, conform declarațiilor

¹¹ David Leonard Bularca, Rebecca Popescu, HotNews.ro, 18 februarie 2026, Legea privind pensiile magistraților a trecut de Curtea Constituțională. Merge la promulgare. Cum s-a împărțit votul și cum își motivează CCR decizia/Mesaje dure ale ICCJ și CSM. Toate reacțiile., Disponibil la adresa: <https://hotnews.ro/legea-privind-pensiile-speciale-ale-magistratilor-este-constitutionala-a-decis-ccr-merge-la-promulgare-2138771>. Accesat la data: 18/02/2026.

premierul Ilie Bolojan, urmează să fie reglementate în luna martie a.c. și pensiile speciale ale angajații din MAI, MApN, SRI și SIE.

Fiind dificil să se elimine brusc o formă de remunerație stabilită în timp ca normă reglementată oficial, statul, prin instituțiile sale, are datoria să evalueze cât mai precis posibilele consecințe ale pensiilor de serviciu asupra sistemului și, implicit asupra vieții pensionarilor, și, treptat, să ia măsurile necesare. În consecință, permanenta adaptare a normelor legale la situația socio-economică și demografică a societății este vitală pentru evitarea inechităților socio-economice dintre indivizi și menținerea unui echilibru între structurile sociale.

Bibliografie

- David Leonard Bularca, Rebecca Popescu, HotNews.ro, 18 februarie 2026, Legea privind pensiile magistraților a trecut de Curtea Constituțională. Merge la promulgare. Cum s-a împărțit votul și cum își motivează CCR decizia/Mesaje dure ale ICCJ și CSM. Toate reacțiile., Disponibil la adresa: <https://hotnews.ro/legea-privind-pensiile-speciale-ale-magistratilor-este-constitutional-a-decis-ccr-merge-la-promulgare-2138771>. Accesat la data: 18/02/2026.
- Dobreanu, Cristina. Ce europeni au pensii speciale și de ce România este un caz aparte? 14 septembrie 2021 (actualizat 30 mai 2023). *Panorama*. Disponibil la adresa: <https://panorama.ro/ce-europeni-au-pensii-speciale-romania-caz-aparte/>. Accesat la data: 9/01/2026;
- Insse. Baza de date Tempo. Disponibil la adresa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/>. Accesat la data: 03/12/2025;
- Macarie Felicia & Someșan (Vîtcă). 2018, Pensiile Speciale în România – De la necesitate la abuz. *Revista Transilvană de Științe Administrative*, 2 (43), 54-69. Disponibil la adresa: <https://rtsa.ro/rtsa/index.php/rtsa/article/view/573>. Accesat la data: 09/01/2026;
- Per Eckefeldt; Anda Pătăraș. Special Pensions in the EU. *Discussion Paper 125*, European Union, April, 2020. Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/info/publications/economic-and-financial-affairs_publications_en. Accesat la data: 12/01/2026.